

Justis- og
beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Oslo/09. februar 2018
Vår ref.: INNVA

Deres Ref.: 17/3133

Høringsuttalelse – Endringer i utlendingsforskriften, oppholdstillatelse til praktikanter og om klagerett til personer som ikke får utstedt oppholdskort

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelpstiltak tilknyttet Universitetet i Oslo. Vi har 47 års erfaring med rettshjelsarbeid og oppsøkende virksomhet.

I 2017 behandlet Jussbuss 1123 saker innenfor utlendingsretten. På bakgrunn av våre erfaringer ønsker vi å kommentere departementets forslag til endringer i utlendingsforskriften.

2. Om oppholdstillatelse til praktikanter

Jussbuss har ingen kommentarer til delen av forslaget som gjelder oppholdstillatelse til praktikanter.

3. Klagerett til personer som ikke får utstedt oppholdskort

Jussbuss er i utgangspunktet positive til at avslag på søknad om oppholdskort skal behandles som enkeltvedtak og med det gi samtlige søker klagerett.

Samtidig ønsker vi å påpeke at departementet, i tråd med EØS-regelverket, plikter å ivareta øvrige rettssikkerhetsgarantier som følger av at avgjørelsen skal behandles som et enkeltvedtak. Jussbuss mener også at adgangen til fritt rettsråd ikke burde innskrenkes av at klagerett innføres.

3.1 Rettssikkerhetsgarantier

Jussbuss forutsetter at rettssikkerhetsgarantiene nedfelt i forvaltningslovens kapittel tre og fire vil gjelde for avgjørelser hvor oppholdskort nektes, når de skal behandles som enkeltvedtak.

3.1.1 Utsatt iverksettelse

Det er viktig at adgangen til utsatt iverksettelse etter utlendingsloven § 90 og forvaltningsloven § 42 ivaretas, som også følger av direktiv 2004/38/EF av 29. april 2004, og høringsnotatet punkt 2.2.2.

Etter dagens regelverk vil det kunne søkes om utsatt iverksettelse av det eventuelle bortvisningsvedtaket som måtte følge avslaget på søknad om oppholdskort. Adgangen til utsatt iverksettelse vil dermed kun være avgjørende for de som søker fra Norge.

EØS-avtalens grunnleggende prinsipp om fri bevegelighet skal være et tungtveiende hensyn i saksbehandlerens helhetlige vurdering av om utsatt iverksettelse skal innvilges. Terskelen burde derfor være lav for å innvilge utsatt iverksettelse i slike tilfeller.

3.1.2 Fritt rettsråd

Jussbuss er negative til at forslaget innebærer en reduksjon av retten til fritt rettsråd etter utlendingsloven § 92 første ledd. Selv om en innføring av klagerett isolert sett styrker søkerenes rettssikkerhet, vil ikke dette nødvendigvis være en realitet dersom adgangen til fritt rettsråd avskjæres.

Som påpekt i høringsnotatet, vil selve klageretten ikke medføre noen egentlig forskjell for personer som søker fra Norge. Etter dagens system fattes det uansett et bortvisningsvedtak, som gir søkeren klagerett. Departementets konklusjon om at forslaget ikke vil innebære vesentlig endring fra dagens rettstilstand for de som søker fra Norge, kan vanskelig forsvarers dersom adgangen til fritt rettsråd fjernes.

Som departementet viser til er flertallet av søkerne fremmet fra Norge. Det betyr at en gruppe mennesker, som lovgiver har tilkjent fritt rettsråd, fratas muligheten til gratis juridisk bistand uten nærmere begrunnelse. Selv om det ikke fattes et bortvisningsvedtak, er konsekvensen den samme for søkeren så lenge det stadfestes en utreisefrist i avslaget.

Jussbuss bistår i dag personer som har søkt om oppholdskort fra utlandet. De får ikke et bortvisningsvedtak, og har dermed ikke rett på fritt rettsråd. Dersom departementets forslag vedtas, vil i tillegg flertallet av de som søker om oppholdskort måtte søke juridisk bistand utenom den offentlige rettshjelpsordningen. Dersom personene ikke finner frem til organisasjoner som yter slik bistand, blant annet Jussbuss, risikeres det i verste fall at søkerne ikke får nødvendig bistand.

Dersom retten til fritt rettsråd ønskes fjernet må det foreligge en konkret begrunnelse utover den at statens utgifter vil reduseres. Forslaget savner en reell vurdering av behovet for fritt rettsråd ved avslag på søknad om oppholdskort med påfølgende utreisefrist.

4. Avsluttende kommentarer

Jussbuss er positive til at klagerett innføres i tråd med ESAs anbefaling. Det er viktig at forvaltningslovens saksbehandlingsregler overholdes, og at adgangen til utsatt iverksettelse tolkes i lys av det EØS-rettslige prinsippet om fri bevegelighet.

Vi er negative til at det kuttes i retten til fritt rettsråd. Dersom så skal gjøres, ber vi om en reell vurdering av behovet for rettshjelp ved avslag på oppholdskort med påfølgende utreisefrist.

Med vennlig hilsen

Jussbuss v/Utlendingsrettsgruppa

Camilla Hagelien
Camilla Hagelien

Erik R M L
Erik Rustad Markussen

Marit Aarsland Loe
Marit Aarsland Loe

Syaamala Loganathan Mitra Zarabi
Syaamala Loganathan Mitra Zarabi

Elida S. Andersen
Elida Steinsdatter Andersen